

VERKSAMHETSPLAN 2026

Innehållsförteckning

Vattenvårdsförbundets syfte och nytta	4
Verksamhet 2026	5
Vara en mötesplats för samverkan och ömsesidigt utbyte och lärande mellan medlemmarna	6
Årsstämma och övriga förbundsmöten	6
Mälarseminariet.....	6
Mälarinarium	6
Våra nätverk.....	6
Medlemsnätverk baserat på uppgift/roll i vattenarbetet	6
Ämnesspecifika nätverk	7
Medlemsvärning.....	7
Fortsätta att bedriva miljöövervakning i Mälaren och utveckla den	8
Pågående miljöövervakning enligt fastställt program.....	8
Forskningssamarbete mellan Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) och MVVF	8
Övrig miljöövervakning enligt program	9
Utveckling av miljöövervaknings- programmet	9
Utformning av program för övervakning av miljögifter i Mälaren	9
Utveckling av miljöövervakningen i samarbete med SLU	10
Nya metoder för miljöövervakning	10
Gemensamma delprogrammet för nationell miljöövervakning i Stora sjöarna	10
CyanoAlert, fjärranalys för övervakning av algblomning.....	11
Seatrack Web.....	11
Stötta medlemmarna att nå målet god status i alla vattenförekomster.....	12
Stöd och åtgärder utifrån miljöproblem.....	12
Övergödning.....	12
Konnektivitet.....	14
Miljögifter.....	14
Invasiva arter.....	15
Klimatförändringar.....	16
Stöd till olika medlemsgrupperingar	16
Kommuner	16
Dricksvattenproducenter	17
Vattenorganisationer	18
Fiskeorganisationer	18
Projektutveckling och finansiering.....	19
90-konto och insamling.....	19
Stötta utveckling av projekt med extern finansiering.....	19
Fokusområden för större ansökningar	19
Sprida resultat och utbyta erfarenheter	20
Webbinarier i aktuella frågor	20

Vara en gemensam röst för förbundets medlemmar gentemot relevanta sektorsmyndigheter.....	21
Förbereda oss för att hantera kommande miljöutmaningar för Mälaren tillsammans	22
Kempraxis	22
Fokusområden för framtida åtgärder: PFAS och klimatanpassning.....	22
Strategiskt arbete framåt.....	22
Kommunicera Mälarens värde och nytta	23
Från data till dialog – kommunikation kring vattenkvalitet i våra stora sjöar	23
Tillhandahålla lättillgänglig information om Mälaren	25
Redovisa miljöövervakning till nytta för medlemmarnas verksamhet.....	25
Hemsidan	25
Sociala medier; Facebook och LinkedIn.....	26
Nyhetsbrev	26
Pressmeddelanden	26
Rapportserie och tillgängliggörande av gamla rapporter.....	26
Kalendarium 2026.....	27
Budget 2026	28

Vattenvårdsförbundets syfte och nytta

Mälarens vattenvårdsförbund är en allmännyttig ideell förening. Dess syfte är att bidra till underlag för samhällsplanering och annan verksamhet av betydelse för vattenförhållandena i Mälaren för att öka möjligheterna att följa upp miljömål och initiera miljöförbättrande åtgärder.

Genom samverkan främjar förbundet vattenvårdande insatser i Mälaren och dess avrinningsområde. I större delen av Mälaren är **övergödningen** fortfarande ett problem. **Miljögifter**, både kända och okända utgör också ett ständigt hot för Mälarens vattenkvalitet och allt levande i sjön. Många fiskar och andra vattenlevande djur är beroende av att kunna vandra upp och ner i tillrinnande vattendrag, bland annat för sin fortplantning, vilket inte alltid går på grund av **vandringshinder** på många platser i avrinningsområdet. Ett annat hot på frammarsch är **invasiva arter**, främst nu sjögull i västra Mälaren.

Mälaren står nu inför flera stora utmaningar: en **stark befolkningstillväxt** och en planerat **ökad livsmedelsproduktion i närområdet** samt påverkan från **pågående klimatförändring**. Allt detta innebär ökat tryck på Mälaren, dess **biologiska mångfald** och vattenkvalitet, som är en strategiskt viktig fråga i regionen. Inte minst som Mälaren idag är **dricksvattentäkt** för 2,3 miljoner invånare och där behovet av dricksvattenuttag antagligen kommer att fördubblas inom en inte alltför avlägsen framtid. För dricksvattenproduktionen är just nu miljögiften PFAS en stor utmaning, men här spelar även frågor som **ökad brunifiering** och **grumling**, samt risk för **smittspridning** roll.

Mälarens vattenvårdsförbund vill med sitt arbete bidra till att bevara och förbättra Mälarens vattenkvalitet och spelar en viktig roll för lyfta frågorna om Mälarens tillstånd och samordna och driva på arbetet med åtgärder där det behövs.

Verksamhet 2026

I enlighet med vattenvårdsförbundets stadgar antagna 2017 ska förbundets verksamhet omfatta att;

- Bedriva miljöövervakning och ta fram underlag om tillstånd i vattenmiljön
- Redovisa miljöövervakningen till nytta för medlemmarnas verksamhet
- Bedriva arbete för samråd, information och resursutnyttjande
- Samverka med andra vattenorganisationer för att samordna utrednings- och åtgärdsfrågor
- Tillhandahålla lättillgänglig information om Mälaren

Med utgångspunkt i stadgarna har vi arbetat fram en vision för Mälarens vattenvårdsförbunds verksamhet 2022–2027 som antogs 2021 och som sammanfattas i sex nedanstående punkter:

- Vara en mötesplats för samverkan och ömsesidigt utbyte och lärande mellan medlemmarna
- Fortsätta att bedriva miljöövervakning i Mälaren samt utveckla den
- Stötta medlemmarna att nå målet god status i alla vattenförekomster till 2027
- Vara en gemensam röst för förbundets medlemmar gentemot relevanta sektorsmyndigheter
- Förbereda oss för att hantera kommande miljöutmaningar för Mälaren tillsammans
- Kommuniera Mälarens värde och nytta för att medvetandegöra oss alla

Utifrån dessa syften har följande verksamhetsplan tagits fram för 2026 som beskriver vilka uppgifter Mälarens vattenvårdsförbund (MVVF) kommer att arbeta med under året. För den löpande verksamhet som pågår årligen, se dokumentet ”Organisation & arbetssätt”.

Vara en mötesplats för samverkan och ömsesidigt utbyte och lärande mellan medlemmarna

Årsstämma och övriga förbundsmöten

Fredagen den 8 maj genomförs årsstämma dit samtliga medlemmar i Mälarens vattenvårdsförbund inbjuds att delta.

För beskrivning av övriga förbundsmöten under året som styrelsemöten, arbetsgruppsmöten m.m., se ”Organisation och arbetssätt”.

Mälarseminariet

I november kommer Mälarens vattenvårdsförbund i samarbete med SLU att arrangera Mälarseminariet 2026 i två dagar om pågående forskning och resultat från Mälaren. Seminariet omfattar både miljöövervakning och åtgärder inom aktuella områden.

Mälarinarium

Tre gånger om året (februari, juni och september) inbjuds medlemmarna i Mälarens vattenvårdsförbund att delta i webinarium som SLU håller via Skype, för uppdatering av pågående forskning och andra projekt på SLU som anknyter till Mälaren. För inbjudan till webinarium, mejla Mälarens vattenvårdsförbunds kansli, eller se kalendariet på vår hemsida www.malaren.se.

Våra nätverk

Våra medlemmar har stor kompetens i sina organisationer. MVVF driver nätverk för olika områden där medlemmarnas kompetens tas tillvara och samordnas för att arbeta gemensamt med aktuella frågor för bättre kvalitet och kostnadseffektivitet. De ämnesspecifika nätverken är behovsstyrd och kan upphöra då en fråga är löst. Dessa nätverk kommer att drivas under 2026:

Medlemsnätverk baserat på uppgift/roll i vattenarbetet

- Nätverk för vattenpolitiker på kommuner
- Nätverk för vattenstrateger på kommuner
- Nätverk för dricksvattenproducenter kring Mälaren
- Nätverk för åtgärdssamordnare

Ämnesspecifika nätverk

- Nätverk för kartläggning och åtgärder mot PFAS/PFOS
- Nätverk för minskad spridning av giftiga båtbottnfärger (TBT)
- Nätverk för bekämpning av sjögull

För närmare beskrivning av nätverkens syfte och inriktning, se www.malaren.se

Medlemsvärvning

Det finns flera organisationer, företag och föreningar runt Mälaren som förbundet gärna skulle se som medlemmar. Vi fortsätter att söka kontakt med olika organisationer som kan vara aktuella för att bli medlemmar i förbundet och visar nyttan med ett medlemskap i MVVF. Under 2026 kommer vi att satsa på att värva nya medlemmar främst bland företag, då vi ser att det skulle kunna bidra till att förbättra vår verksamhet.

Fortsätta att bedriva miljöövervakning i Mälaren och utveckla den

Pågående miljöövervakning enligt fastställt program

Forsknings-samarbete mellan Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) och MVVF

Provtagning i Mälaren Foto: Johan Hammar/LIFE IP Rich Waters

SLU genomför den ordinarie Mälärövervakningen av

- fysikalisk-kemiska parametrar
- växtplankton
- djurplankton
- bottenfauna
- fisk

Överenskommelsen mellan SLU och MVVF om forskningssamarbete om Mälärövervakningen har förlängts med ytterligare sex år, från 1 maj 2025 till 30 april 2031.

Övrig miljöövervakning enligt program

Sker enligt fastställd plan och omfattar inventering av makrofyter (5–6 lokaler/år) och glaciala relikter (3 lokaler varje år), och sjöfågel vartannat år (jämma årtal).

Utveckling av miljöövervakningsprogrammet

Utformning av program för övervakning av miljögifter i Mälaren

Vi saknar ett program för övervakning av miljögifter i Mälaren. Under 2022 påbörjades ett arbete tillsammans med representanter från några intresserade medlemmar inom förbundet, främst kommuner, länsstyrelser och vattenverk, för att ta fram ett förslag till program. I detta ingår att bestämma vilka ämnen som behöver övervakas i våra 32 olika vattenförekomster, samt hur de eventuellt kan grupperas och hur vi kan samverka inom förbundet kring övervakningen av miljögifter. Upplägget utgår från den översyn av miljögiftsövervakningen i de stora sjöarna som Naturhistoriska riksmuseet gjorde under 2020–2021. Under 2024 genomfördes en omfattande screening av miljögifter i ytvatten i Mälaren, som tillsammans med tidigare screening av miljögifter i Mälarens sediment (2017) och fisk (2021) utgör ett bra underlag. Under 2026 kommer vi, tillsammans med experter från Havs- och vattenmyndigheten att gå vidare med att arbeta fram ett förslag till övervakningsprogram för miljögifter i Mälaren.

Vi saknar i dagsläget finansiering för ett löpande övervakningsprogram för miljögifter. När förslaget till övervakningsprogram för miljögifter i Mälaren är klart, kommer vi att arbeta vidare med finansieringen.

Provtagning i Mälaren. Foto: Johan Hammar/LIFE IP Rich Waters.

Utveckling av miljöövervakningen i samarbete med SLU

Förutom den ordinarie provtagningen, utvecklar vi tillsammans med SLU miljöövervakningen. De frågor som vi avser att arbeta med tillsammans under 2026 är:

- Utveckla metoder och arbetssätt för uppföljning av vatten-
vårdsåtgärder med fokus på åtgärder för minskad övergöd-
ning.
- Samarbete med examensarbetare.
- Samarbete kring sjögullsbekämpningen.
- Samverkan kring miljöövervakning i tillrinnande vattendrag
till Mälaren och utveckling av denna

Nya metoder för miljöövervakning

Gemensamma delprogrammet för nationell miljöövervakning i Stora sjöarna

Mälärövervakningen är en del i den nationella miljöövervakningen i sötvatten och ingår i delprogrammet ”Stora sjöarna” tillsammans med Väneren och Vättern. Vi arbetar fortsatt tillsammans med Väneren och Vättern för att utveckla miljöövervakningen i de stora sjöarna.

EFFEKTBASERADE VATTENANALYSER

Med den effektbaserade analysen kan man även utvärdera vattnets kvalitet utifrån olika typer av toxicitet, utan att behöva analysera enskilda ämnen. Detta är en ny metod för övervakning, som kan ge svar på viktiga frågor, utan att behöva känna till vilka substanser som finns i vattnet. Under 2023–2024 genomfördes en effektbaserad analys av ytvattnet på några platser i Mälaren i samarbete med Vänerens och Vätterns vatten-
vårdsförbund och företaget BioCell Analytica. Slutrapporten publiceras i början av 2026. Utifrån resultaten kommer vi ta ställning till hur vi går vidare med denna typ av övervakning.

CyanoAlert, fjärranalys för övervakning av algblomning

Under 2026 fortsätter vi vårt samarbete med Länsstyrelsen i Stockholm, Södermanland och Östergötland kring tjänsten CyanoAlert för daglig uppdatering av risk för algblomning på olika platser i Mälaren. Informationen kan allmänheten ta del av via en gratis app, som under 2026 kommer att finnas tillgänglig i uppdaterad form för alla typer av mobiltelefoner. I tjänsten ingår också en årlig sammanställning av data från vattenförekomsterna som en del av miljöövervakningen.

Seatrack Web

Seatrack Web (STW) är ett webbaserat verktyg som används för att beskriva hur strömmar, vindar och isläggning ändras timme för timme och hur föroreningar, exempelvis olja, kommer att förändras och driva. På så sätt kan saneringsinsatser planeras och underlättas både ute på öppet vatten och längs den strandsträcka som riskerar att drabbas. STW sattes upp i Mälaren inom ett projekt finansierat av Kustbevakningen i samarbete med SMHI. För fortsatt drift behöver detta samfinansieras av intressenter runt Mälaren, främst kommunerna och dricksvattenverken, och här fungerar Mälarens vattenvårdsförbund som samordnare.

Illustration från Kustbevakningen, projekt Effektivare råvattenskydd

Stötta medlemmarna att nå målet god status i alla vattenförekomster

Stöd och åtgärder utifrån miljöproblem

Övergödning

ÅTGÄRDER MOT ÖVERGÖDNING

Arbetet med åtgärder mot övergödning fortsätter. Mer om detta finns att läsa på [Åtgärdssamordning | Mälarens vattenvårdsförbund \(malaren.se\)](#)

Algblomning i Mälaren, bild från Gäddeholm utanför Västerås. Foto. Daniel Anundi

Under 2026 fortsätter vi att stödja åtgärdssamordnarna för övriga tillrinande vattendrag till Mälaren, hjälper till att söka projektpengar för åtgärder och åtgärdssamordnare i de vattendrag som saknar samt fortsätter att bygga upp vårt nätverk för åtgärdssamordnare runt Mälaren.

REGIONAL ÅTGÄRDSSAMORDNING

Under 2026 har MVVF fått uppdrag från Länsstyrelsen i Stockholm samt Västmanland att arbeta med regional åtgärdssamordning. Inom detta kommer MVVF att:

- Satsa på utbildning gemensamt för åtgärdssamordnarna runt Mälaren. Detta sker bland annat inom ramen för projektet *Dialog och naturvägledning för vattenmiljöer* [Dialog och naturvägledning för vattenmiljöer | slu.se](#)
- Arbeta för samordning med Länsstyrelsernas regionala åtgärdssamordnare.
- Sprida goda exempel.

- Om möjligt - Utveckla delåtgärdsprogrammen tillsammans med Vattenmyndigheten, beredningssekreteriaten och länsstyrelsernas åtgärdsfunktioner.

ANSÖKAN ÅTGÄRDSSAMORDNING MÄLAREN 2026–2030

MVVF ansöker om medel från LOVA för åtgärdssamordning Mälaren (ÅSM) 2026–2030. Projektet handlar om att bredda vårt utarbetade koncept för att samordna åtgärdsprojekt runt Mälaren. MVVF har ett brett nätverk runt Mälaren och samarbete med flera kommuner. På vissa ställen finns åtgärdssamordnare eller liknande roller men för stora områden större delen av avrinningsområdet? finns ingen som arbetar strukturerat med att möjliggöra lokala vattenvårdsprojekt. MVVF arbetar för att hjälpa både kommunanställda vattenvårdare och markägare att förbereda eller genomföra projekt. MVVF ser det som en viktig uppgift att arbeta för effektivare vattenvård genom att förespråka uppströmsåtgärder och att kombinera vattenvårdsåtgärder med restaurering MVVF vill också bidra med ett pragmatiskt och framåtblickande synsätt på hur vattenvårdsprojekt kan drivas – organisatoriskt, ekonomiskt och juridiskt. Vi söker medel för att genomföra projektet under perioden 20260301–20300228. **Total projektbudget: 2026–2030:** 7 180 000 kr för hela projektet (alla fyra länen)

Projektbudget/län 2026–2030: 1 795 000 kr. Vi ansöker om 80% bidrag från LOVA-medel för detta.

NÄTVERK FÖR ÅTGÄRDSSAMORDNARE

MVVF samordnar ett nätverk för de åtgärdssamordnare som finns i Mälarens avrinningsområden. Åtgärdssamordnarna träffas 2–4 gånger per år, både fysiska möten och fältbesök, och digitala möten. Syftet är erfarenhetsutbyte, utbildning och nätverkande.

LAVA – LOKAL ADMINISTRATION AV VATTENVÅRDSÅTGÄRDER

MVVF arbetar tillsammans med Vattenmyndigheten och Länsstyrelsens beredningssekreteriat i ett projekt för att få bättre förankring av vattenförvaltningens åtgärdsprogram i jordbruksdominerade vattenförekomster som anses vara kraftigt modifierade. Lokala organisationer med förankring i jordbrukarkretsar identifierar åtgärder för bättre vattenkvalitet, som är utan målkonflikter med livsmedelsproduktionen. Målsättningen är att när arbetet är slutfört kan Vattenmyndigheten fastställa den lokalt framtagna planen som åtgärdsprogram för vattenförekomsten. Detta är ett pilotprojekt som utförs nu i delar av Sagåns avrinningsområde. Förslaget till modellen beräknas bli klar under 2026.

Konnektivitet

VANDRINGSHINDER INOM MÄLARENS AVRINNINGSOMRÅDE

LIFE IP Rich Waters har drivit ett arbete med dessa frågor där MVVF deltagit aktivt. I och med att Rich Waters avslutades under 2025, har vi valt att arbeta vidare med frågorna i en annan form. I det breda arbetet med åtgärdssamordning åtgärdas även vandringshinder när det är relevant.

Återställt vattendrag utan vandringshinder i Sala.

Miljögifter

NÄTVERK FÖR KARTLÄGGNING OCH ÅTGÄRDER FÖR ATT MINSKA PFAS

Vårt nätverk för gemensamt arbete med PFAS runt Mälaren utökas hela tiden. Genom nätverket deltar vi i flera projekt för att kartlägga såväl utsläpp som att arbeta med nya metoder för att nå framgång i att begränsa PFAS i Mälaren. Nätverket startades upp som en del av LIFE IP Rich Waters och drivs nu vidare i MVVF:s regi.

BALTIC PFASRESOLVE

Förbundet deltar i projektet BalticPFASResolve (2025–2028) inom Interreg Central Baltic Programme. Förbundets kansli lägger under 2026 arbetstid på att utveckla en handbok för kommuner som ska beskriva hur kommunerna kan arbeta från kartläggning och källspårning till att genomföra åtgärder för att minska PFAS. Deltagare i projektet är aktörer från Sverige, Finland, Estland och Lettland. Total budget för projektet är 3 614 153 Euro, och MVVF:s andel är 107 814 Euro. EU bidrar med 80% av kostnaderna och Region Stockholm bidrar med 20 %. Projektet drivs av Länsstyrelsen Stockholm. [BalticPFASResolve - Central Baltic](#)

MINSKA UTSLÄPP AV GIFTIGA BÅTBOTTENFÄRGER/TBT I MÄLAREN

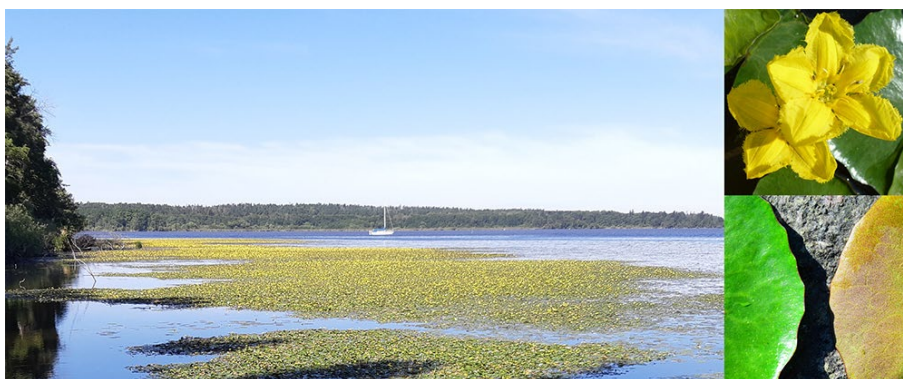
Under 2026 fortsätter arbetet inom närverket om båtbottnfärger runt Mälaren med möten för erfarenhetsutbyte om tillsyn och sanering. Både kommuner och båtförbund ingår. Arbetet drivs i samverkan med Stockholms stad.

Invasiva arter

BEKÄMPNING AV SJÖGULL I MÄLAREN

Under 2026 fortsätter bekämpningen av sjögull i Mälaren i samarbete mellan berörda länsstyrelser och kommuner runt Mälaren. Bestånden har försvagades ordentligt av den sjukdom som drabbade sjögull i Mälaren 2023, och de har fortfarande inte återhämtat sig.

Vi inväntar fortfarande regeringens beslut om den nationella listan enligt EU-förordningen om invasiva arter. Då blir det möjligt att söka EU-medel för sjögullsbekämpningen. Under tiden fortsätter vi att bekämpa i ungefär samma nivå som de senaste åren, nu med hjälp av LONA-medel fram till 2027.

Bilder på invasiv sjögull. Läs mer om sjögull på malaren.se/sjogull

INVASIVA KRÄFTDJUR I MÄLAREN

De senaste åren har ett par invasiva kräftdjur upptäckts i Östra Mälaren, bland annat i samband med vår inventering av glaciala kräftdjur. Länsstyrelsen i Stockholms län har gjort extra insatser för att inventera kräftdjur. Vi följer utvecklingen noga.

INFORMATION OM INVASIVA ARTER I STORA SJÖARNA

Vi genomför gemensamma informationskampanjer om invasiva arter tillsammans med länsstyrelserna runt Mälaren, samt med Vänerens och Vätterns vattenvårdsförbund.

Klimatförändringar

Det finns många beröringspunkter mellan klimatanpassningsåtgärder och vattenvårdsåtgärder. Under 2024 höll MVVF en Klimatkonferens med fokus på Mälaren i ett förändrat klimat och under 2025 deltog vi i två ansökningar med fokus på klimatanpassning. Vi kommer att arbeta vidare med medlemmarna och målet är att hålla en konferens med fokus på åtgärder hösten 2026.

Stöd till olika medlemsgrupperingar

Kommuner

Förbundet har 28 kommuner som medlemmar och eftersom kommunerna har ett stort ansvar i Vattenmyndighetens åtgärdsprogram är det viktigt att stötta kommunerna. Detta gör förbundet främst genom de nätverk vi håller för specifika utmaningar samt för vattenstrategier och politiker. Vi arbetar även aktivt med att nå ut med information om vår verksamhet till medlemskommunerna, via hemsida, nyhetsbrev och sociala medier, så att fler får möjlighet att engagera sig och ta del av vårt arbete.

UTBILDNINGEN "KOMMUNERNAS ROLL I VATTENFÖRVALTNINGEN"

Vi fortsätter att åka till kommunerna på förfrågan och hålla vår utbildning "Kommunernas roll i vattenförvaltningen" som utgår från kommunernas åtgärder i åtgärdsprogrammet och som riktar sig till politiker.

Utbildningen finns även inspelad och går att se via MVVF:s kanal på youtube.

VATTENNYHETER

Politikerna i våra medlemskommuner önskar att få korta sammanfattningar med vattennyheter vid återkommande tillfällen. Vi har därför en "nyhetssändning" var sjätte vecka då vi går igenom aktuella nyheter om vatten som kan vara av intresse för kommunpolitiker. Nyhetssändningen är cirka 20 minuter lång.

Nyhetsändningarna med målgrupp politiker går att hitta på förbundets webbplats och Youtube kanal.

GRUNDUTBILDNING NYANSTÄLLDA

En gång per år håller vi en ”grundutbildning” för nyanställda vattenstrateger och motsvarande på kommunerna. Syftet är att hjälpa de som kommer nya i sin roll både med sakkunskap, men också för att de ska komma i kontakt med våra nätverk. Nästa utbildningsdag ska äga rum i september 2026.

NÄTVERKSTRÄFFAR

Nätverket för tjänstepersoner har ca 4 träffar per år, vissa är digitala.

SAMVERKAN KOLBÄCKSÅN

Hösten 2020 väcktes idén att starta upp ett arbete med vattenplanering som omfattar hela Kolbäcksån, som har problem både med övergödning, miljögifter och konnektivitet/vandringshinder. MVVF har stöttat kommunerna med en ansökan om medel för en åtgärdssamordnare baserad i Hallstahammar, som anställdes i september 2023. Arbetet fortsätter under 2026 med målet att MVVF lämnar över samordningen av nätverket till åtgärdssamordnaren på Hallstahammars kommun. Under året kommer ett digitalt möte och ett fältbesök att genomföras. Målgruppen är 6 kommuner, både tjänstepersoner och politiker bjuds in till processen, även relevanta handläggare på de berörda länsstyrelserna.

Dricksvattenproducenter

Mycket av vårt arbete är centralt för dricksvattenproducenterna. Vi strävar efter att samverka med samtliga dricksvattenproducenter kring Mälaren i relevanta frågor, samt att bygga nätverk med dem. I och med revidering av Dricksvattendirektivet ställs större krav på riskbedömning och riskhantering som även omfattar tillrinningsområdet och inte bara produktion och distribution. Detta innebär ökat fokus på hela Mälaren som vattentäkt och kan innebära ökade krav på verksamhetsutövare kring och på Mälaren att vidta åtgärder för att minska riskerna för att förutsättningarna för dricksvattenförsörjning försämrats. Mälarens vattenårdsförbund kan utgöra ett viktigt forum i arbetet med implementeringen av det reviderade Dricksvattendirektivet.

Vattenorganisationer

Vattenvårdsförbundet har som målsättning att ingå i samtliga övriga vattenvårdsförbund och vattenråd i Mälarens avrinningsområde. Vi stödjer vattenorganisationerna både med hjälp att söka finansiering och praktiska råd kring åtgärder, såväl som att vi erbjuder plats på vår hemsida.

VATTENRÅD FÖR MÄLAREN - VATTENHUBBEN

Erfarenheterna från LEVA åtgärdssamordningen inom pilotprojektet Sagan/Mälaren, har bland annat lett till att vi sett behovet av ett vattenråd för hela Mälarens avrinningsområde. Det finns många platser där det idag är svårt att arbeta lokalt med åtgärder på grund av att det saknas vattenråd, att vattenråden inte har kraft/stabilitet nog att själva arbeta med åtgärder. Det finns också områden där vattenråd aldrig kommer att bildas på grund av att vattendragen är för små, som till exempel de många små Mälarnära vattendragen. För att kunna arbeta även med dessa, och även enklare samla oss kring större ansökningar runt hela Mälaren initierade vi uppstarten av ett vattenråd för Mälardalen, kallat Vattenhubben. Mer att läsa finns här: [Vattenhubben - Mälarens vattenvårdsförbund](#)

Fiskeorganisationer

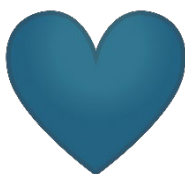
Mälarens vattenvårdsförbund är medlem i det nybildade fiskerådet för Mälaren-Hjälmaren. Mälarens vattenvårdsförbunds ordförande har utsetts som ordförande i fiskerådet.

Projektutveckling och finansiering

90-konto och insamling

Det finns stora behov av finansiering av vattenvårdsåtgärder i Mälardalen. Statlig finansiering finns men räcker inte och är inte förutsägbar. Trenden är att den statliga finansieringen till miljöåtgärder minskar. Det är också fler som vill arbeta med vattenvård vilket ger större konkurrens om de statliga medlen. Finansieringen kräver också relativt lång planeringstid och startsträcka, vilket inte passar exempelvis markägare som vill se snabbt resultat.

Därför öppnade MVVF ett 90-konto under 2025 för insamling från privatpersoner och företag. Under 2026 planerar vi att arbeta vidare med olika typer av kampanjer kopplade till vårt arbete med olika vattenvårdsåtgärder.

Ett blått hjärta som symbol för vår kommande insamlingskampanj. Vårt budskap är att även företag och organisationer kan bidra. Vi hoppas många företag vill inkludera arbete för bättre vatten i sin hållbarhetsprofil.

Stötta utveckling av projekt med extern finansiering

Under 2026 fortsätter vi arbetet med att sprida information om utlysningar från olika finansiärer och program med fokus på våra medlemmar. På hemsidan finns ett årshjul med externa finansieringsprogram och de deadlines som finns för respektive program. Årshjulet uppdateras efter årsskiftet. Vi har under åren med projektet LIFE IP Rich Waters byggt in projektutveckling som en del vår verksamhet. Kommunala vattenstrategier har lyft behovet av att fortsatt få stöd kring utlysningar och ansökningar och under 2026 kommer vi att ha mötesserie med fokus på extern finansiering.

Fokusområden för större ansökningar

- PFAS
- Åtgärdssamordning och klimatanpassning

Under 2026 planerar vi att samordna en ansökan till ett LIFE-projekt med tema PFAS. Vi siktar även på att samordna ytterligare ett LIFE-projekt med tema åtgärdssamordning och klimatanpassning till hösten 2027.

Sprida resultat och utbyta erfarenheter

Webbinarier i aktuella frågor

Under året anordnas kortare webinarier i aktuella frågor. Dessa utannonseras på hemsidan, i sociala medier och i vårt nyhetsbrev. Vi håller cirka 4 stycken webinarier om året, 2 på våren samt 2 på hösten.

Vara en gemensam röst för förbundets medlemmar gentemot relevanta sektorsmyndigheter

Vi fortsätter att hålla kontinuerlig kontakt med Havs- och vattenmyndigheten i många olika frågor, samlat för medlemmarna kring Mälaren. Vi kontaktar även andra myndigheter och för medlemmarnas talan i de frågor där behovet uppstår.

Förbereda oss för att hantera kommande miljöutmaningar för Mälaren tillsammans

Kempraxis

Projektet ”Ny kempraxis 2.0”, 2025–2028, adresserar de växande riskerna med oönskade kemikalier i vatten, särskilt organiska mikroföreningar, som hotar både miljö och folkhälsa. Målet är att utveckla och implementera en ny nationell praxis för riskbedömning och tidig hantering av kemikalier i vatten, vilket ska lägga grunden för en nationell samordnande funktion. Mälarens vattenvårdsförbund är en projektpartner tillsammans med Svenskt Vatten AB, Chalmers Tekniska Högskola AB, IVL Svenska Miljöinstitutet AB, Göteborgs universitet, SLU, Uppsala universitet, Stockholm Vatten AB, Syvab AB och BioCell Analytica Uppsala AB. Läs mer om projektet [Ny kempraxis 2.0 – Water Wise Societies](#)

Fokusområden för framtida åtgärder: PFAS och klimatanpassning

I den riskanalys för Mälaren, som Mälarens vattenvårdsförbunds medlemmar och andra intressenter och experter deltog i, kom två områden fram som de mest prioriterade för arbete med åtgärder för att minska riskerna för Mälarens del:

- PFAS-föreningen
- Klimatförändringen och dess påverkan på Mälaren

Under 2026 kommer vi att arbeta vidare med PFAS-nätverket och inom projektet Baltic PFASResolve håller vi en konferens våren 2026. På temat klimatförändringar kommer vi att arrangera en klimatkonferens under hösten 2026 med fokus på samverkan om åtgärder runt Mälaren. Med utgångspunkt i medlemsorganisationernas behov vill vi under 2026 påbörja två större ansökningar om externa medel på tema PFAS och klimatanpassning.

Strategiskt arbete framåt

Vi arbetar under 2026 med uppföljningen till nuvarande vision. Vi kommer att ta upp frågan på ett styrelsemöte för att därefter bilda ett arbetsutskott som får driva frågan om vision och arbetssätt efter 2027.

Kommunicera Mälarens värde och nytta

Förbundet kommer att arbeta med att lyfta värdet av Mälaren till medlemmar och allmänhet.

Från data till dialog – kommunikation kring vattenkvalitet i våra stora sjöar

Under 2025 beviljades vi medel från Formas för att starta upp projektet ”Från data till dialog”. Vi samarbetar i detta projekt med Vänerns, Vätterns och Hjälmarens vattenvårdsförbund. Från september 2025 har vi en projektledare som arbetar 90% med detta under två års tid. Målet är att utveckla nya sätt att kommunicera, till exempel genom att visa upp miljötillståndet i en sjö med hjälp av lättfattliga illustrationer i stället för svårtolkade diagram. Syftet med projektet är att genom detta ge målgrupperna den kunskap, kapacitet och motivation som krävs för att de ska kunna bidra till att skydda och bevara sjöarnas ekosystem.

Enkäter genomförs runt alla fyra sjöarna under början av året. Därefter genomförs ett antal intervjuer, workshops och möten med olika intressenter och organisationer runt sjöarna. Syftet är att ta reda på hur organisationerna vill få information om miljön i sina sjöar. Vi kommer parallellt att analysera resultaten från enkäter och träffar, med sikte på att hitta nya sätt att informera på, efter de önskemål som kommit upp. Här kan du läsa mer om projektet och följa vad som händer: [Från data till dialog – kommunikation kring vattenkvalitet i våra stora sjöar - Mälarens vattenvårdsförbund](#)

Vi kommer att, inom ramen för projektet ”Från data till dialog”, utreda möjligheter att genomföra en enkät om vilken kunskap människor har om Mälaren. Detta för att kunna mäta om vi genom vårt arbete uppnår ökad förståelse och kunskap kring Mälarens värde och nytta.

Styrgruppen för kommunikationsprojektet Från data till dialog. Från vänster Sara Peilot, Friederike Ermold, Elin Ångman, Ingrid Hägermark, Anna Eklund och längst fram projektledaren Bettina Bäck. Foto: Bettina Bäck

Tillhandahålla lättillgänglig information om Mälaren

Vattenvårdsförbundet ska verka för att sprida resultat både från den egna, men även andras, genomförda miljöövervakning samt resultat från genomförda åtgärder. Vi ska även sprida information om Mälarens nytta och värde.

Redovisa miljöövervakning till nytta för medlemmarnas verksamhet

2025 ÅRS MILJÖÖVERVAKNING

MVVF kommer tillsammans med SLU att redovisa resultaten från den miljöövervakning som genomförts i Mälaren under 2025. Detta kommer att ske vid årsstämman, vid Mälarseminariet samt även i form av en rapport och information via förbundets hemsida.

RESULTAT FRÅN 2026 ÅRS INVENTERING AV GLACIALA RELIKTER

Rapporten beräknas bli klar i december 2026, och läggs då ut på hemsidan.

CYANOALERT, ALGÖVERVAKNING INKLUSIVE APP

Inom projektet CyanoAlert kan data från fjärranalys med information om algblooming i Mälaren hämtas hem dagligen från satellit, via app för både android och iPhone.

RESULTATPRESENTATION TILL MEDLEMMARNA

Under 2026 kommer vi att fortsätta att arbeta med att hitta en bättre modell för att förmedla resultaten av mätningarna till kommunerna och övriga medlemmar som behöver känna till dem, både när det gäller sätt att komma ut och presentera resultaten hos medlemmarna, och den data som finns att hämta på webben.

Hemsidan

MVVF gör resultat från miljöövervakning tillgängliga via förbundets hemsida. MVVF kommer dessutom att löpande lägga ut nyheter och information om vattenarbetet i Mälardalen på hemsidan. Vi samarbetar även med SLU kring deras webbsida "Fokus på Mälaren" med information om Mälärövervakningen och pågående verksamhet inom SLU som rör Mälaren. "Fokus på Mälaren" finns nu även på engelska och är sökbar internationellt. Vi har även undersidor för de vattenorganisationer, med tillrinnande vattendrag till Mälaren, som önskar få en hemsida hos

oss. I vårt kalendarium lyfter vi även fram intressanta aktiviteter hos våra medlemmar.

Under 2025 lanserades en ny version av hemsidan för att spegla den nya organisationen och verksamheten enligt visionen 2022–2027. Arbetet med att utveckla den nya hemsidan fortsätter under 2026.

Skärmbild från sidan Kunskapsbank på den nya hemsidan.

Sociala medier; Facebook och LinkedIn

Under 2026 kommer vi fortsatt att lägga upp information om våra egna aktiviteter samt dela nyheter och aktiviteter från våra medlemmar och omvärlden, som rör vatten. Vi har också planerat att starta en egen kanal på TikTok, för att nå den yngre generationen.

Nyhetsbrev

Målet är att skicka minst 2 nyhetsbrev under 2026.

Pressmeddelanden

Vi kommer att aktivt arbeta med att skicka ut pressmeddelanden när nyheter, resultat och information behöver spridas.

Rapportserie och tillgängliggörande av gamla rapporter

Under 2022 påbörjades arbetet med att digitalisera äldre rapporter. Vi har startat upp en egen rapportserie för rapporter från Mälarens vattenårdsförbund. Under 2026 kommer vi att fortsätta arbetet med att katalogisera tidigare rapporter och retroaktivt numrera dem i serien.

Kalendarium 2026

Januari	-
Februari	Arbetsgruppsmöte Styrelsemöte Mälارينarium
Mars	Data till dialog-träffar
April	Styrelsemöte PFAS-konferens
Maj	Årsstämma Mälارينarium
Augusti	Arbetsgruppsmöte
September	Styrelsemöte Mälارينarium Utbildning för nya tjänstepersoner
Oktober	Klimatkonferens med fokus på åtgärder
November	Mälarseminariet
December	Styrelsemöte

Budget 2026

Intäkter 2026

HaV, bidrag till nationell miljöövervakning	860 000
Medlemsavgifter*	3 992 750
EU-bidrag LIFE IP Rich Waters	52 687
Förutbetalda intäkter till MER-projektet/LIFE, bokförs som intäkt	1 307 928
Bidrag LOVA/HAV åtgärdssamordning	238 000
Regional åtgärdssamordning	200 000
Baltic PFASResolve, bidrag Interreg	241 500
Baltic PFASResolve, bidrag Region Stockholm	85 794
90-konto	50 000
Formas kommunikation - Från data till dialog	866 667
Summa intäkter/bidrag totalt	7 895 326

Kostnader 2026

Miljöövervakning	
Basprogrammet*	1 215 000
Fiskövervakning	72 500
Sjöfågel	90 000
Makrofyter	150 000
Glacialreliktsinventering	61 000
Miljögiftsanalyser, rapport	50 000
Fjärranalys alger (CyanoAlert)	46 250
Sensorövervakning Sagån	35 000
Sea Track Webb	100 000
Summa miljöövervakning	1 819 750
Projekt vattenvård	
Åtgärdssamordning Mälaren (LOVA)	1 179 687
Regional åtgärdssamordning, Lst Stockholm: personalkostnader	278 193
Baltic PFASResolve (Interreg)	391 023
Naturvägledning åtgärdssamordnare CNV, Formas: personalkostnader	67 452
Konferens & workshops klimatanpassning	120 000
Sjögull, LONA: bekämpning, inventering m.m.	11 900
Summa specialistkunskap, samordning nätverk och projektutveckling	2 048 255
Projekt Formas "Från data till dialog"	
Personalkostnader	907 054
Kostnader för konsulter och licenser	40 000
Övriga kostnader inkl resor	32 500
Summa Formasprojekt "Från data till dialog"	979 554
Administration, information och personalkostnader	
Information/kommunikation	370 864
Förbundsmöten	100 000
Lönekostnader	1 605 937
Resekostnader	30 000
Ekonomiadministration	192 545
Diverse, oförutsett	15 000
Summa administration, information och personalkostnader	2 314 346
Summa kostnader totalt	7 161 906
Resultat	733 420

Den intäkt och de kostnader som är gråmarkerade tillhör projektet ”Från data till dialog”. Dessa intäkter och kostnader hålls helt inom Länsstyrelsen och kommer därför inte att synas i vårt bokslut nästa år, men är ändå en del av vår verksamhet. Därför lägger vi in dem i budgeten.

Förbundet budgeterar för en budget som ger ett plus på 733 000 kr under 2026. Det beror på att vi har haft medel sparade sedan tidigare från projektet MER, för att kunna medfinansiera vår andel i LIFE IP Rich Waters från 2022-2024, ifall inte projektet MER skulle förlängas. Nu beslutade medlemmarna att MER-projektet skulle bli en del av den ordinarie verksamheten från 2022, vilket innebär att förbundet fick fortsatt medfinansiering till LIFE IP genom medlemsavgifterna.

När nu den slutliga avräkningen av LIFE IP Rich Waters genomförs under våren 2026, bokförs de sparade medel som inte har förbrukats, som en intäkt under 2026.